

Обраћање првог потпредседника Владе и министра спољних послова Републике Србије Ивице Дачића на пријему поводом посете чланова делегације Међународног комитета слависта:

„Поштовани професори,
Уважени научници,
Драги гости,

Представља ми задовољство што имам прилику да учеснике 16. међународног конгреса слависта, који се одржава у Београду у периоду од 20. до 27. августа, угостим у Министарству спољних послова Републике Србије, које је и подржало овај догађај, од самог почетка када смо истакли нашу кандидатуру за домаћина. Чињеница да је Београд домаћин овако великог и важног научног скупа, како за славистику, тако и за србистику, најбоље говори о значају који Међународни конгрес слависта има у нашој академској заједници.

Иако је још давне 1939. године, Београд био изабран за домаћина 3. конгреса, због избијања Другог светског рата и у знак солидарности са поробљеним словенским народима, конгрес није одржан. Данас, у другачијим међународним околностима, имамо прилику да сагледамо изазове са којима се суочавају словенски језици, пре свега кроз процес глобализације и развој и примену информатичке технологије, која је са собом наметнула англосаксонски језички образац као доминантан и неопходан. Политичке и економске кризе које су запљуснуле европски континент, попут миграција, како оних унутар Европске уније, тако и велики мигрантски таласи са Блиског истока и северне Африке, изазвали су велику забринутост европских народа за опстанак свог демографског и културног наслеђа. Ове кризе нису мимоишле ни славистичку језичку научну заједницу.

Ситуацију на простору Балкана додатно компликује стални процес фрагментације српског језика, где се од заједничког и јединственог језичког корпуса, политичким и државотворним разлозима оправдава стварање нових језичких варијетета, који се лингвистички не разликују, али на политичкој равни добијају особине другачијег, национално-државног и врло често свој идентитет граде порицањем свог језичког оригинала. То што су Сједињене Америчке Државе своју борбу за независност од

Британске империје усмериле на политичко-територијално-економско ослобађање, ни једног тренутка не спорећи свој енглески језик, без претензија да постане амерички, довело је до тога да данас и САД, Велика Британија, Канада, Аустралија и Нови Зеланд, не само да говоре истим језиком, већ и свет и појаве у њему гледају истим заједничким очима. Да ли можемо рећи да је управо заједнички језик она спона која ове земље држи на истој политичкој страни. Зар не би правилно лингвистичко сагледавање простора штокавског ијекавског наречја, које је Вук Стефановић Караџић узео за основу реформисаног српског језика, а које обухвата значајне делове данашње Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине и Хрватске помогло да се правилно сагледа судбина српског народа који је вековима подељен између два моћна царства, различитих религијских и политичких система, у бројним случајевима губио свој верски идентитет, али не и језички. Отуда се у средњовековној књижевности Дубровника, Котора, Пераста и других приморских градова могу наћи подаци о Србима римокатоличке вере, слављењу Немањићког царства као свог културно-политичког бастиона, болном сећању на Косовски бој и пале српске јунаке. Митови, легенде, јуначке песме које су постале окосница усмене књижевности преносиле су се са генерације на генерацију захваљујући заједничком језику, које је постало упоришна тачка очувања колективног идентитета. Отуда није изненађење да се у српском књижевном корпусу налазе и писци мухамеданске вероисповести који су своја дела писали на српском језику и тиме трајно запечатали своју идентитетску припадност. Упркос многим покушајима да се паралелно са процесом стварања нових језичких варијетета и писци преузимају према свом географско-територијалном пореклу, ова појава није заживела, јер су управо њихова књижевна дела својим језиком, темама, историографским подацима и културолошким обрасцем трајни део српског културног кода.

Чувени научник Лудвик Флек је рекавши да свет гледамо својим очима, али га видимо очима својих колективитета, изрекао суштину, очи колективитета су његов језик, зато је свака манипулација припадности потенцијално опасна.

Додатни проблем представља и све већа маргинализација употребе ћириличног писма, правдањем универзалности латиничног писма, чиме се пренебрегава опасност од удаљавања од својих језичко-традиционалних корена, а уједно се трајно нарушава културолошки идентитет народа. Немаран однос према овим појавама може да нанесе непоправљиву штету и да сву борбу наших предака који су вековима подносили огромне жртве бранећи свој језички, национални и верски идентитет учини узалудном. Управо овде ја видим одговорност језичке научне заједнице, пре свега вас слависта, који аргументованим, непристрасним методама морате да одбраните истину и науку.

Поштовани пријатељи,

Одржавање 1. конгреса слависта 1929. године у Прагу био је резултат великих друштвених промена који су се десиле у Европи. Избијање Првог светског рата, рушење четири царства и са једне стране ослобађање словенских народа, формирање националних држава словенских народа, а са друге појава комунизма, наметнули су и обавезу другачијег изучавања и позиционирања словенских језика. Како тада, тако и данас, опет новим преобликовањем европског простора, стварањем наднационалног

ентитета са декларативно истим правима свих држава, па и у употреби својих језика, намеће се питање да ли су у пракси, поред истих права, једнаке и могућности. Већа видљивост словенских култура и адекватно приближавање нарочито млађим нараштајима омогућило би и боље разумевање улоге и значаја који су словенски народи имали током историје, иако су готово увек подељени геостратешким интересима великих сила и много пута културолошки маргинализовани.

Обележавање 200 година Српског рјечника Вука Стефановића Караџића, прилика је да се поново укаже на његов велики реформаторски рад и значај. Стандардизација језика која се врши дефинисањем граматичких правила и сакупљањем лексичког фонда једног језика омогућава његово изучавање, превођење и приближавање странцима. Управо је зато овај сегмент Вуковог рада од непроцењивог значаја. Изузетна дела српске књижевности, махом народне, постала су доступна широкој европској публици. Зато не изненађује да је и велики Гете био задивљен српском усменом књижевношћу, која је својим књижевно-уметничким изразом превазилазила границе фолклорног стварања.

Дакле, језик као опште добро сваког народа представља његову културну ризницу, чувар је његове јединствености и темељ националног идентитета. Зато није неважно којим језиком говоримо, којим ће језиком причати наша деца и колико се и где се језик изучава.

Дубоко верујем да окупљање водећих светских слависта, жива размена идеја и искустава, сагледавање онога што је урађено између два конгреса и шта треба да се ради у годинама које долазе, јесте прави начин да заједнички превазиђемо изазове са којима се суочава славистика у модерном добу.

Надам се да сте у протекла три дана имали пријатан и плодотворан боравак у нашем граду и да ћете из њега отићи са новим идејама и плановима. Иако већини вас ово сигурно није прва посета Београду, желим да из њега понесете нове, лепе утиске који ће бити подстицај да поново дођете.

Сада вас позивам да обиђете Музеј српске дипломатије. Међу истакнутим дипломатама, на наш понос, наићи ћете на оне који су својим опусом оставили неизбрисиви траг у светској и словенској књижевности, као што су Андрић, Црњански, Дучић, Ракић, Нушић и многи други због којих су се, сигуран сам, бројни млади људи решили да изучавају српски језик.

Хвала на пажњи!"

{youtube}8YThjhRbX6g{/youtube}

{joomplucat:1582 limit=10|columns=4}